

УДК 658

Покотило О. О.

здобувач вищої освіти на другому рівні гр. ЕА-23-1,4
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ

Управління оборотними засобами підприємства по виробництву цукру та потребує постійного пошуку та використання нестандартних управлінських рішень та швидкого їх прийняття через порушення налагоджених бізнес зв'язків, логістичних ланцюгів через відкриту військову агресію, обмеженою кількістю та якістю сировини, нестача сировини зумовлена засухою та зміною природно-кліматичних умов, обмеження пального та інших ресурсів. Війна посилює вплив непередбачуваних обставин та зумовлює потребу постійного пошуку управлінських дій задля забезпечення виробничих потреб оборотними активами через удосконалення заготівельно-збутової діяльності та самого виробничого процесу.

Оборотні засоби підприємства є матеріальною основою виробничої діяльності підприємства. Від грамотного та раціонального використання оборотних активів залежить фінансовий успіх підприємства. Процес оптимального використання оборотних коштів підвищить рентабельність виробництва, сприяє досягненню виробничих і фінансових цілей підприємства, створює можливості для впровадження інвестиційних проєктів. Тому організація повного контролю за використанням оборотних коштів на підприємстві має носити систематичний характер.

Політика управління оборотним капіталом повинна сприяти пошуку балансу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю діяльності. Це передбачає вирішення двох основних завдань: підтримання платоспроможності та забезпечення оптимальної структури, обсягу й рентабельності капіталу.

Для вдосконалення управління оборотними засобами підприємства можна реалізувати такі кроки:

1. Оптимізація запасів: скорочення обсягу запасів шляхом підвищення їх оборотності та зниження витрат на зберігання. Це можливо завдяки впровадженню сучасних систем управління запасами, оптимізації процесу постачання та вдосконаленню виробничих операцій.

2. Ефективне управління дебіторською заборгованістю: забезпечення своєчасного отримання платежів від клієнтів для стабільного грошового потоку та зменшення ризику простроченої заборгованості.

3. Оптимізація управління грошовими коштами: впровадження системи контролю над грошовими потоками для своєчасного виконання фінансових зобов'язань і мінімізації негативних наслідків від затримок платежів.

4. Збільшення обсягів реалізації: розширення продажів сприятиме швидшому перетворенню оборотних активів у готівкові кошти та підвищенню оборотності активів.

5. Раціоналізація витрат: забезпечення ефективного використання ресурсів для зниження загальних витрат, підвищення продуктивності виробництва та зростання рентабельності.

6. Використання факторингу: залучення факторингових послуг дозволяє швидко отримувати кошти за дебіторською заборгованістю, зменшуючи ризик неплатежів і покращуючи фінансовий стан підприємства.

Застосування цих заходів допоможе підприємству підвищити ефективність управління оборотним капіталом, збалансувати ліквідність та рентабельність, а також забезпечити стабільний розвиток.

На практиці існують певні проблеми, зокрема недостатній розвиток методик

управління найменш ліквідними активами, такими як виробничі запаси, незавершене виробництво та готова продукція. Водночас ефективне управління виробничими запасами, як однією з найбільших складових оборотного капіталу, є критично важливим для успішної діяльності підприємства.

Галузь цукру залишається важливим елементом економіки як на національному, так і на глобальному рівні. Незважаючи на труднощі, нові технології та екологічні ініціативи дають можливості для її сталого розвитку.

Управління оборотними активами на підприємствах цукрової галузі займає важливе місце у забезпеченні їхньої фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Оборотні активи складаються зі ресурсів, які задіяні у короткостроковій перспективі для підтримки виробничої діяльності. До них відносяться запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти тощо.

Основні напрями управління оборотними активами для підприємств цукрової галузі полягають у наступному:

1. Аналіз структури оборотних активів. Для підвищення ефективності необхідно систематично оцінювати зміни у складі оборотних активів: запасів сировини (цукрових буряків) та готової продукції (цукру), дебіторської заборгованості, грошових ресурсів.

2. Оптимізація запасів. В цукровій галузі значна частка оборотних активів припадає на запаси. Правильне забезпечення рівня запасів допоможе підтримувати безперебійне виробництво та скорочувати надлишкові витрати на зберігання готової продукції.

3. Контроль дебіторської заборгованості. Запровадження ефективних кредитних політик для мінімізації ризиків невиконання зобов'язань, а також використання факторингу для поліпшення грошового обігу.

4. Планування грошових потоків. Особлива увага приділяється плануванню доходів та витрат з урахуванням сезонності цукрового виробництва. Кроки для покриття короткострокових дефіцитів можуть включати використання фінансових інструментів.

5. Фінансування оборотних активів. Підприємства цукрової галузі залучають різні джерела фінансування, серед яких: власні ресурси, короткострокові та довгострокові кредити, комерційне кредитування.

Також важливо застосовувати фінансовий аналіз для оцінки ефективності використання оборотних активів, враховуючи фактори, які можуть як негативно впливати на їх обіг, так і сприяти скороченню операційного та фінансового циклів. Оптимізація складу нормованих оборотних активів дозволить уникнути дефіциту грошових ресурсів та збалансувати фінансову активність підприємства.

Література:

1. Скаско О.І., Кут Д.М. Застосування нових систем управління запасами на підприємствах в умовах ринкової нестабільності та військового конфлікту. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2024. №76. С.119-124.
2. Стоянова-Коваль С. С. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. №10 (2). С. 100–104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_10%282%29__24
3. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157–162.